

šími soudy své udánlivé právo, jest nezhojitelně zmatečný, poněvadž zkomolením, tedy chybou soudních orgánů zápis ten vykonavších, vytváří pro žalovaného zcela jinou služebnost, než jak pro něho zřízena byla řečenou smlouvou. Zápis takový nikdy nemůže nabýti právní moci, předpisu Šu 62 knih. zák. nemůže býti v tomto případě užito. Odvolacímu soudu nelze také přisvědčiti, pokud podle svých zjištění usuzuje, že držba žalovaného ve příčině sporné služebnosti není obmyslná a že se žalovaný může dovolávati ustanovení Šu 1469 obč. zák. o knihovním vydržení. Žalovaný, nenahlédnuv do sbírky listin a v ní uložené smlouvy tržové, jeho služebnost zřizující, projevil tak nápadnou nedbalost, že jest tím jeho bezelstnost vyloučena a proto nemůže býti řeči o bezelstnosti jeho držby. Proto bylo uznati, že jeho služebnost bytu, zřízená na dobu, pokud bude Václav S. svoboden a nezaopatřen, zanikla, poněvadž bylo zjištěno, že je zaopatřen.

Čís. 3431.

Žaloba na plnění interese dle Šu 368 ex. ř. Byla-li původní smlouva obchodem, dlužno interese posuzovati dle čl. 355 a 357 obch. zák. Pro určení výše abstraktní škody jest rozhodnou doba, kdy rozsudek, přisuzující plnění, se stal vykonatelným. Ustanovení Šu 7 lichevního zákona nepřichází tu v úvahu.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1459/23.)

Žalující komunální ústředna uzavřela se žalovaným velkostatkářem smlouvu o dodání dřeva. Ježto žalovaný dřeva nedodal, domáhala se žalobkyně plnění žalobou, již bylo právoplatně vyhověno a žalovanému uloženo plnění ve lhůtě šestiměsíční. Když exekuce ku vydobytí přisouzeného plnění zůstala bezvýslednou, domáhala se žalobkyně na žalovaném náhrady abstraktní škody, již vypočetla rozdílem mezi průměrnou cenou dřeva v době podání žaloby a cenou umluvenou. Rozdíl dle výpočtu žalobkyně činil celkem 338.402 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** přiznal žalobkyni 229.044 Kč, to jest rozdíl mezi průměrnou cenou dřeva v době, kdy uplynula pariční lhůta rozsudku na plnění, a cenou umluvenou. **O d v o l a c í s o u d** k odvolání žalovaného rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel napadá podle čís. 4 Šu 503 c. ř. s. odvolací rozsudek jenom ve příčině výše žalobního nároku a ve příčině doby, která byla vzata tomuto výpočtu za základ. Dle Šu 912 obč. zák. může věřitel za určitých podmínek žádati na dlužníkovi kromě hlavního dluhu také vedlejší příslušenství, a příslušenstvím takovým jest také náhrada škody, nebo toho, co druhému na tom záleží, že závazek nebyl splněn náležitě. Tohoto nároku, opírajícího se v dalším o předpis Šu 368 ex. ř., se ža-

lobkyně na žalovaném domáhá. Dovolatel spatřuje nesprávné posouzení právní po této stránce především v tom, že odvolací soud uznal, že jde o obchod, a že proto použil při výpočtu zažalovaného interese směrnice čl. 355 a 357 obch. zák. Uvádí, že žalobkyně vůbec nikde netvrdila, že dříví koupila za účelem dalšího zcizení, a že lze se zřením na její stanovny souditi, že koupila jen za účelem zásobení svých členů, což není obchodem. Přehlíží však, že žalobkyně jako společenstvo s omezeným ručením podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., podle §§ 3 čís. 3 a 4 do společenstevního rejstříku zapsaná, jest podle názvu hospodářským ústavem československé samosprávy, a má podle §u 2 písm. b) svých stanov kromě jiných účelů také za účel, kupovati a prodávati všeliké předměty, k nimž se působnost společenstva vztahuje, jak po komisionářsku, tak na vlastní účet, a provozujíc své obchody jest podrobena všeobecným i zvláštním předpisům, v tom směru platným a závazným. Z toho plyne, že žalobkyně při plnění společenstevních úkolů provozuje podle čl. 271 obch. zák. absolutní obchody a že i v tomto případě jde o obchod, ale také z toho plyne bezdůvodnost v této příčině uplatněného důvodu dovolacího, neboť pak zažalované interese dlužno posuzovati podle čl. 355 a 357 obch. zák. V dalším spatřuje dovolatel nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud považoval za dobu dlužné dodávky při uplatňování interese dle §u 368 ex. ř. dobu, kdy rozsudek na plnění stal se nejdříve vykonatelným. Ani tu není uplatněný důvod opodstatněn. Doba plnění určena byla v tomto případě rozsudkem, vázaným arci na pravoplatnost; proto, když odvolací soud vzal za podklad zažalovaného interese dobu, kdy rozsudek první stolice o dodání dříví stal se vykonatelným, nepochybil po právní stránce, neboť jenom tato doba je při posuzování výše požadovaného interese podle §u 368 ex. ř. rozhodující. A ještě v dalším spatřuje dovolatel nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud nepovažoval požadavek žalující strany, který byl jí přisouzen napadeným rozsudkem, za požadavek dobrým mravům se přičící a nemohoucí podle §u 879 obč. zák. obstáti. Dovolatel přehlíží, že jde o plnění z pravoplatného rozsudku, které se pro nemožnost, v dovolatelově osobě nastalou, změnilo v plnění z neplatné smlouvy, a hlavně, že nejde o zisk, pokud se týče, zisk nemravný, protizákonný a trestný. Podle čl. 357 obch. zák. řídí se výše abstraktní škody, kterou prodatel jest povinen nahraditi, rozdílem mezi smluvenou cenou kupní a mezi cenou prodaného zboží, jaká je v čase a místě plnění. Pokud poukazuje dovolatel nepřímou na ustanovení zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., podle něhož (§ 7) nesmí nikdo za předměty nezbytné potřeby požadovati přemrštěné ceny, a míní, že čl. 357 obch. zák. dlužno posuzovati vzhledem na citovaný zákon o trestání válečné lichvy omezujícím způsobem, dlužno mu jen potud dáti za pravdu, že by žalobkyně, kdyby od dovolatele skutečně byla zboží obdržela a je dále prodala, byla vázána předpisy řečeného zákona, vydaného ve všeobecném zájmu spotřebitelstva; leč v tomto případě o takový všeobecný zájem spotřebitelstva, řečeným zákonem chráněný, neběží, a proto by bylo v dovolání dovolatelem požadované, ale předpisu čl. 357 obch. zák. se přičící snížení nároku žalobkyně v pod-

statě zákonitě neodůvodněnou odměnou dovolateli za to, že smlouvy nedodržel a ani po rozsudku neplnil.

Čís. 3432.

Zavázal-li se kupitel zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti, může se na něm domáhati prodávatel náhrady škody pro nesplnění závazku teprve, když sám dávku zaplatil nebo jinakou škodu prokázal.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1504/23.)

Žalobkyně prodala žalovanému nemovitost s tím, že žalovaný zaplatí dávku z přírůstku hodnoty. Dávka byla předepsána žalobkyni a, ježto jí žalovaný nezaplatil, byla na žalobkyni exekučně vymáhána. Exekuce byla odložena, žalobkyně však dávky nezaplatila, nýbrž domáhala se na žalovaném zaplacení dávky z důvodu náhrady škody. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl, odvolací soud ji zamítl, přikloniv se k názoru žalovaného, že žaloba jest předčasná, domáhajíc se náhrady škody, které žalobkyně dosud neutrpěla (§ 1295, 1298 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka spatřuje dovolací důvod čís. 4 §u 503 c. ř. s. v podstatě v tom, že jest právním názorem odvolacího soudu, že žalobkyně může požadovati zaplacení dávky z přírůstku hodnoty teprv až sama zaplatí tuto dávku, poněvadž, dokud nezaplatila, dotud jí nevzešla škoda. Dovolatelka míní, že škoda vzchází již se vznikem závazku, a nikoli teprve s jeho splněním, že tedy žalobkyni vzešla v okamžiku, ve kterém platební rozkaz o dávce z přírůstku hodnoty nabyt právní moci, poněvadž tím okamžikem nastalo zmenšení majetku žalobkyně o tento dluh, a v tomto zmenšení jejího majetku spočívá škoda. Byť i byly tyto právní úvahy dobře míněny, správný nejsou. Škoda jest újma, která byla někomu způsobena na jmění, právech nebo jeho osobě (§ 1293 obč. zák.), tedy nikoliv újma na jeho zájmech. Tvrdí-li dovolatelka, že jí škoda vzešla v okamžiku, ve kterém platební rozkaz o dávce z přírůstku hodnoty nabyt právní moci, poněvadž tím okamžikem nastalo zmenšení jejího majetku o tento dluh, a v tomto zmenšení jejího majetku spočívá škoda, přehlíží, že platební rozkaz jejího jmění dosud nezmenšil, a že ho také nezmenšila provedená exekuce, poněvadž nebylo zjištěno, že žalobkyně dávku zaplatila sama, neboť zmenšení to nastane teprve zaplacením dávky, a to všechno, co dovolatelka v dovolání pociťuje jako újmu na jmění, není ničím jiným, nežli újmou na zájmech. To vyslovila dovolatelka ve svém dovolání zřetelně prohlášením, že přece není povinna čekat, až poruší žalovaný smluvní závazek, aby se pak hojila na nich, kteří musí zastoupiti její škodu, a že by s tím spojené pro ni